

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola, (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Argeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Ciocovana, Chiorana, Chiseteșiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corniareva, Creditul, Crișana, Cugiereana, Delunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișerul, Hătegană, Hondoleana, Hunedoara, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Iscorul, (Sângeorgiu), Iscorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Jiana, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Năălăcana, Negoiul, Nera, Noiăna, Olteana, Oraviciăna, Orientul, Panciovana, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcâdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Iva-mare), Răureana, Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnavăneana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Țășnad), Zărândeana, Zlăgneana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2, an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Solidaritatea”.

— Ședința fondatorilor băncii „Fortuna” și ședința direcțiunii „Solidarității” dela 27 Aprilie 1911. —

Am amintit în numărul trecut al „Revistei Economice” că fondatorii băncii „Fortuna” și membrii direcțiunii „Solidarității” au ținut Joi, la 27 Aprilie a. c. o ședință, în care s’au discutat chestiuni însemnate, asupra cărora promisesem a reveni cât de curând. Dăm deci acum în cele următoare un raport mai amănunțit asupra chestiunilor discutate în această ședință.

Înainte de toate s’a prezentat un raport detaliat asupra acțiunii și rezultatul subscripțiunii capitalului social al băncii de asigurare „Fortuna”. S’a arătat că au fost în circulație peste 300 de prospecte, din cari peste două sute au fost deja returnate cu ziua de încheiere a subscripțiunii, adică cu ziua de 30 Martie a. c. Pe aceste prospecte au subscris peste 700 de acționari, mai mult de 6000 de acțiuni. Dintre acestea însă fondatorii n’au considerat decât numai pe acele subscrieri, cari s’au făcut în regulă și asupra cărora s’au făcut cel puțin plătirile indicate în prospectul de fondare. În chipul acesta s’au aflat 6000 de acțiuni în regulă subscrise, pe baza cărora capitalul social a fost stabilit la 1 mil. 200 de mii de cor. Poate nu e fără interes să se știe că din aceste 6000 de acțiuni subscrise peste jumătate au fost subscrise de bănci, cari (dintre cele aparținătoare „Solidarității”) — afară de două excepțiuni — celelalte toate au participat la

subscrierea capitalului social. În fruntea acestor bănci acționare stă „Albina”, după care urmează imediat „Victoria”, „Bihoreana”, „Ardeleana”, „Timișiana”, „Silvania” etc. etc. Notăm însă că afară de băncile aparținătoare „Solidarității” au participat și alte bănci, cari când s’a hotărât înființarea băncii „Fortuna” nu erau în însoțirea noastră. Astfel este „Patria”, care a participat în măsură multumitoare la subscrierea capitalului social, apoi „Parsimonia” etc. etc. Pentru orientarea fondatorilor raportorul a pregătit și un conspect al sumelor — stabilite în % față de capitalurile lor sociale — cu cari au participat singuraticile noastre bănci la fondarea institutului de asigurare „Fortuna”. Dar, pe lângă bănci, în proporție însemnată au participat la fondare și particularii din aproape toate ținuturile românești. Între aceștia suma cea mai însemnată a dat-o ținutul Orăștiei cu peste 70,000 cor. apoi ținutul Săliștei cu peste 40,000 cor., al Mercurei cu aproape 30,000 cor. Frumos au contribuit apoi Brașovul, Sighișoara, Aradul, Timișoara, Sibiiul etc. etc. cu sume de câte peste 20,000 cor. Apoi vin în șir întreg celelalte centre și ținuturi ale noastre. E drept, că au fost de remarcat și astfel de ținuturi, cari au participat la subscrierea capitalului social în măsură de tot disparentă, sau chiar de fel. Fondatorii însă sunt în clar cu aceea, că împrejurarea aceasta nu este a se atribui lipsei de încredere față de noua fondare, ci cu deosebire faptului că, în acele părți au lipsit oamenii convinși și devotați, cari să fi cla-

rificat chestiunea. Oricum dacă considerăm că capitalul de peste 1.200,000 cor. s'a subscris fără nici o forțare deosebită, fără interveniri și agitații, putem susține, că subscripțiunea aceasta a fost poate cea mai succesă din câte cunoaște modesta noastră mișcare economică și financiară. Ea va rămâne un titlu de încredere în propriile noastre puteri.

După stabilirea capitalului social fondatorii au discutat și decis asupra altor chestiuni de importanță și interes pentru noua bancă de asigurare. Intre aceste remarcăm hotărîrea privitoare la plățirea restului din capitalul social. Anume, ca înregistrarea firmei la timpul său să nu sufere amânare, s'a decis ca băncile acționare să fie rugate a plăti încă câte 40% a capitalului, ce au subscris, iar acționarii privați încă cel puțin 20%, adică atâta cât e provăzut și în prospectul de fondare. Celelalte sume, restul capitalului subscris, se va plăti probabil numai în anul viitor. Prin plătirile, ce se cer va incurge atâta capital, încât se vor putea depune cauțiunile de lipsă pentru singuraticii rami de afaceri de asigurare cu cari se va ocupa noua bancă. În legătură cu aceste încasări, poate nu e fără interes să amintim, că până la încheierea subscripțiunii au incurt peste 200,000 cor., plățiri făcute în contul taxelor de fondare și organizare, precum și asupra capitalului social subscris. Sumele acestea sunt depuse pe la singuraticile noastre bănci cu peste 150 de libele de depuneri și — trei-patru — conturi-curente. Tot pentru a înlesni înregistrarea firmei și a nu fi siliți să prezentăm la tribunal mulțimea cea mare de libele de depunere, fondatorii au însărcinat biroul să caute a concentra depunerile făcute la patru bănci principale: „Albina“, „Victoria“, „Timișiana“ și „Bihoreana“, intervenind totodată la aceste bănci, ca în mod excepțional să onoreze capitalele depuse și ce se vor depune cu un procent mai mare, din care societatea să poată bonifica acționarilor o dobândă potrivită după sumele plătite. În privința aceasta biroul va face cât de curând avizările de lipsă. Totodată s'a decis ca băncile noastre, instituțiunile și publicul român să fie avizat, că noua bancă — presupunând firește că se constituie — își va începe activitatea cel mult în 1 Ianuarie 1912 și deci până atunci cei interesați să-și întocmească astfel afacerile încât pe atunci să poată sta în ajutor cu sprijinul lor.

A doua chestiune de importanță cu care s'au ocupat fondatorii băncii de asigurare „Fortuna“ a fost modificarea unor dis-

pozițiuni din proiectul de statute. Aceste modificări, parte au fost propuse de unii dintre ceice au subscris acții, parte de biroul fondatorilor. Intre acestea, în prima linie, amintim modificarea făcută în scop ca o parte mai neînsemnată din profitul anual să se dea pentru scopuri de binefacere. S'a ivit adică în timpul din urmă dorința, ca cvota de binefacere a noiei bănci, să se destineze — prin statute — „Asociațiunii“. Fondatorii au apreciat după cuviință această dorință, dar, considerând că la o bancă de asigurare se vede adeseori și trebuința de a veni în ajutorul reuniunilor de pompieri și a altor instituțiuni, ce stau în strânsă legătură cu activitatea institutelor de asigurare, au crezut mai potrivit să lase cvota de binefacere să o distribue adunarea generală dupăcum va afla de potrivit. Celelalte chestiuni de modificare a proiectului de statute s'au referit la §§-ii ce privește direcțiunea noului institut. Astfel numărul membrilor din direcțiune s'a stabilit la *cincisprezece*.

S'a făcut aceasta modificare deoarece s'a crezut de potrivit ca în direcțiune să fie reprezentate, prin câte un bărbat fruntaș, toate ținuturile românești, cari toate au participat la fondare. Numărul de 15 membri în direcțiune este relativ mare și considerând diferitele ținuturi din cari vor fi acești membri, s'ar părea că întrunirea direcțiunii va întâmpina greutăți. Dacă considerăm însă, că o parte însemnată a agențelor direcțiunii, sunt avizate la competența unui comitet executiv, direcțiunea se va întruni cam rar și astfel împrejurarea indicată mai sus, nu va provoca greutăți. Tot în legătură cu membrii direcțiunii, s'a discutat și chestiunea garanției, ce au să o depună. În aceasta privință a rămas să depună o garanție de 10 acțiuni fiecare. În fine s'a discutat și chestiunea, dacă direcțiunea să se aleagă întreagă deodată sau succesiv, împărțindu-se membrii alegânzi în grupe potrivite pe durata pe care e să se aleagă direcțiunea. S'a acceptat modalitatea ultimă. Poate aci e locul să amintim și aceea, că — în urma unei dorințe exprimate de direcțiunea băncii „Economul“ — s'a discutat și chestia sediului noiei bănci. S'a exprimat adică din partea numitei direcțiuni dorința ca sediul să fie sau Clujul, sau alt oraș central. Fondatorii însă, pe baza motivelor, cari i'au determinat la timpul său să stabilească sediul în Sibiu și cari motive s'au discutat în revista noastră, precum și în urma împrejurării că nu pot hotărî asupra unei chestiuni

luată și indicată în mod hotărît în prospectul de fondare, s'au văzut în imposibilitate a considera dorința exprimată în chestia sediului.

Adunarea generală de constituire s'a hotărît — cum se știe — pe ziua de 14 Mai anul curent la oarele 10 a. m. în sala festivă a Muzeului „Asociațiunii“ din Sibiu. Fundatorii pe lângă publicarea convocării în „Revista Economică“ au încredințat biroul să trimită convocare specială, la toți cei ce au subscis acții. După cum aflăm aceste convocatorii s'au și expediat deja.

În legătură cu convocarea se vor expedi acționarilor și plenipotența la adunarea generală de constituire. În fine amintim și aceea că cu o cale publicul nostru interesat va fi avizat, că nouă bancă își va începe activitatea cu siguranță la începutul anului viitor și deci afacerile de asigurări să fie rezervate pe sama noiei bănci, care încă în cursul anului curent își va publica tabelele de premii și condițiunile de asigurare.

*

A urmat apoi ședința direcțiunii „Solidarității“ despre care vom raporta în numărul nostru proxim.

* BCU Cluj / Central

Domnii reprezentanți ai băncilor aparținătoare „Solidarității“ și acționari ai „Fortunei“, cari doresc a participa la adunările generale de Duminică, 14 Mai a. c. sunt rugați a se adresa pentru locuință, până Vineri în 12 Mai a. c. la Biroul „Solidarității“ în Sibiu—Nagyszeben („Albina“), spre a li se rezervă camere la hoteluri și ev. la case particulare.

Bilanțurile societăților pe acții.

Nu de mult am publicat pe scurt o deciziune curială recentă privitoare la bilanțul societăților pe acții. Revenim asupra acestei deciziuni, de cel mai mare interes prin faptul, că prin ea Curia a decis trei chestiuni principale.

Actorul a atacat hotărîrea adunării generale privitoare la bilanț între altele din motiv, că în bilanț s'au luat mai multe poziții active și anume imobilele cu $\frac{1}{6}$ parte a valorii, iar fabricatele, semifabricatele și materiile brute sub prețul lor de cumpărare, deci s'au prețuit sub prețul real. Inctul n'a negat aceasta, susținând totodată că procedeul acesta nu este contrar legii și corăspunde naturii de drept a bilanțului anual, care nu este nici bilanț de avere și nici bilanț de liquidare, ci după forma sa un bilanț de câștig, iar conform scopului său un bilanț pentru împărțirea câștigului. La compunerea acestui bilanț urcarea valorii investițiilor, necesare pentru continuarea întreprinderii, nu se pot considera.

După codul comercial german: „părțile de avere sunt a se lua la bilanț cel mult cu prețul de cumpărare“. Inctul s'a provocat și la opul profesorului Her-

mann Rehm: „Bilanțurile societăților pe acții“ în care se zice: „O prețuire a obiectelor în uzul zilnic după valoarea lor curentă este principial neadmisibilă. D. ex. terenul, pe care este clădită o fabrică are aceiași valoare de întrebuințare, fără privire că în general prețul terenurilor crește sau scade cu 50% și totuș dacă s'ar prețui la bilanț cu 50% mai sus sau mai jos situația materială a proprietarului s'ar schimba în cârți mult, fără ca în realitate să fi obvenit vre-o schimbare. Prin urmare obiectele, cari nu este intenție a le vinde în curând trebuie luate la inventar și în bilanț — fără privire la valoarea lor de schimb“.

Inctul s'a mai provocat și la faptul, că valoarea de întrebuințare se reduce și prin uzare și alte câteva momente. Modul cum se vor putea realiza (vinde) depozitele de mărfuri și semifabricatele este problematic, ele sunt expuse și influinții nefavorabile a timpului. Dacă mărfurile se vând mai târziu, venitul, câștigul realizat și așa se va arăta în bilanțul viitor. O astfel de prețuire corăspunde uzului din comerț și nu este în contradicție cu §. 199 al legii comerciale, care nu interzice *expressis verbis* subprețuirea, ci voiește numai să excludă supraprețuirea și să împiedece împărțirea de câștiguri fictive.

Actorul a relevat față cu aceasta natura imperativă a §. 199 a legii comerciale, care după părerea sa pretinde, ca toate părțile de avere să fie arătate la bilanț după valoarea lor de circulație.

Instanța primă a respins pe actor, invocând următoarele motive: 1. Conform §. 179 al legii comerc. stabilirea bilanțului se ține de competența adunării generale. Prin urmare adunarea generală resp. majoritatea aceleia are să decidă, că în ce valoare are să treacă în bilanț averea societății. În chestiunea aceasta acționarii rămași în minoritate nu pot ataca cu succes hotărîrea adunării generale, pentru că dacă ar fi admisibilă o astfel de pără, atunci bilanțul nu s'ar stabili din partea adunării generale, ci pe calea procesului prin experți.

Motivarea aceasta se bazează pe literatura de specialitate germană, îndeosebi Neukamp, care în opul său „Das Dogma von der Bilanzwahrheit“ (Dogma asupra verității bilanțului“), mai adaugă următoarele:

„Dacă s'ar acorda fiecărui acționar singuratic dreptul de a ataca bilanțul stabilit de adunarea generală, pe motiv că este materialmente neexact, atunci aceasta în fond n'ar însemna altceva, decât că bilanțul nu este chemat a-l stabili adunarea generală prin votul majorității, ci toți acționarii prin votul lor unanim“.

Instanța a doua a confirmat sentința forului prim, dar din alte motive.

Prețuirea — zice — corăspunde §-ului 199 punct 1 al legii comerciale. În sensul acestuia averea societății este a se arăta cu valoarea, ce o au singuraticile obiecte în ultima zi a anului de gestiune. Această dispoziție nu pretinde, ca să se indice în bilanț prețul de vânzare al obiectelor, ci valoarea, ce corăspunde prețuirii pe lângă o administrație solidă. Iar la o afacere solidă prețuirea se face conform valorii corăspunzătoare, dacă realitățile și aranjamentul se iau la bilanț cu prețul de procurare, depozitele de mărfuri cu speșele de producțiune și semifabricatele cu prețul materialului brut și nu în o valoare mai mare. Intenția legii fiind de a îndruma societățile pe acții la o administrație cât mai solidă — o prețuire mai severă efectuită de acestea nu se poate considera ca nelegală. Actorul prin urmare nici atunci nu poate ataca cu succes hotărîrea adunării generale privitoare

la o astfel de prețuire, când experții judecătorești ar prețui mai sus obiectele din chestiune la bilanț.

Curia reg. prin deciziunea sa Nr. 1186/1910 V. dela 16 Martie 1911 a confirmat în întregime sentința tablei regești.

Importanța acestei deciziuni consistă în următoarele: Conform §-ului 170 al legii com. sunt atacabile acele hotărâri ale adunării generale, cari sunt în contradicție cu legea. Chestiunea este: în cari cazuri vine adunarea generală în contradicție cu legea la prețuirea singuraticelor poziții de bilanț? Cari sunt normele legale la prețuiri? Privitor la supraprețuire opreliștea este clară (punct 2 al § 199) și dispoziția imperativă a legii mai presus de indoială. Ce privește subprețuirea, din deciziunea de mai sus a supremului nostru for judecătorec urmează, că o subprețuire corăspunzătoare uzului comercial nu este ilegală și atacabilă. Textul legii: „părțile de avere sunt a se considera la bilanț în valoarea, care o au în ultima zi a anului, nu este a se interpreta în sensul că trebuie trecută în bilanț negreșit valoarea obiectivă, valoarea de circulație resp. de schimb. O subprețuire corăspunzătoare uzului comercial solid, o amortizare mascată, fie aceea chiar însemnată, și care servește spre consolidarea întreprinderii este admisibilă și neatacabilă.

Importanța sentința a Curiei reg. mai conține două enunțări de însemnătate principiară. Una este, că o *hotărâre a adunării generale*, bazată pe o altă hotărâre neatacată a unei adunări generale de mai înainte, însemnează numai repetarea sau executarea aceleia și este prin urmare *neatacabilă câtă vreme hotărârea de mai înainte este în vigoare și în ființă de drept*. Punctul acesta de vedere este de importanță în deosebi ce privește atacarea bilanțului, deoarece mai ales la societățile vechi — mare parte a pozițiilor din bilanț trec neschimbate din bilanț în bilanț. A doua tractează chestiunea, dacă acționarul este îndreptățit a ataca hotărârile aduse înainte de acquirarea acțiilor sale? Curia adevărată a enunțat, că acționarul care acuiră o acție după aducerea hotărârii adunării generale nu este în drept a ataca hotărârile aduse deja înainte de ce el a devenit acționar. Aceasta însemnează, că cumpărătorul unei acții prin cumpărare nu acuiră și nu poate acuiră dreptul de a ataca hotărârile adunării generale, ce-i compete vânzătorului.

Considerațiuni asupra Agriculturii și Cooperăției în Danemarca.

(Sfârșit).

Să aruncăm acum o privire generală asupra mișcării cooperative din Danemarca și apoi să studiem vre-o câteva societăți cooperative mai însemnate.

Cea mai veche societate cooperativă din Danemarca a fost înființată la 1777 în Govan. Însă în conformitate cu principiul Rochedalian, cea mai veche este cea din Thisetod, înființată la 1866. La început promiteau foarte puțin; dar de la 1884 prin înființarea magazinului engros al societății cooperative, mișcarea luă o altă formă. În adevăr prin mijlocirea acestui magazin, micile societăți încep să se aprovizioneze cu mărfuri garantate, intermediarii sunt îndepărtați, prețurile mai avantajoase, desfacere mai multă și consecutiv revirimentul anual mai mare.

Principiile generale, cari se aplică la alcătuirea acestor societăți cooperative, se pot rezuma în punctele următoare:

1. Mai întâiu membrii, cari voesc să înființeze o societate cooperativă sunt ținuti să procure ei înșiși capitalul necesar, capital care are o bază puternică fondul de rezervă.

2. Excedentul de la finele anului se împarte proporțional între membrii, după ce se fac oarecare rețineri.

3. Fiecare membru n'are decât un singur vot la diferitele adunări ale societății.

Cauza care a făcut ca societățile să progreseze foarte repede a fost că danezii n'au căutat să înființeze o societate decât numai atunci, când s'a simțit absolută nevoie.

Așa de exemplu: Societatea cooperativă de lăptărie datează de la 1882, când grăul produs în Danemarca nu mai putea concura prin alte țări. Atunci locuitorii s'au văzut constrânși să se ocupe cu producția laptelui și a derivatelor lui și de aici înființarea acestui fel de cooperative.

În 1885 s'a înființat societăți cooperative pentru creșterea rațională a animalelor, fiind-că acestea trebuiau să formeze ramura principală de export.

Abatoarele cooperative s'au înființat în 1887, când Germania opri importul porcilor din Danemarca, — și cum în țară carnea n'avea pret, aceasta a trebuit să se exporte în Anglia, unde se cerea multă și se plătea bine. Tot așa și cu societatea cooperativă pentru exportul ouălor și procurarea nutrețurilor.

Scopul societăților il vom vedea mai la vale.

Intrarea în ele este facultativă, de asemenea și eșirea, iar durata depinde de scop. La lichidare sau se vinde tot ce aparține societății, împărțindu-se tot membrilor, sau se poate reînființa cu intrare de noi membrii.

Societățile fiind număratoase s'au grupat în întovărășiri mai mari, alcătuiind federale și centrale, asigurându-li-se mai bine desfacerea și procurarea produselor micilor societăți.

Cunoașterea mai amănunțită a câtor-va societăți cred că va lămurii și mai bine propășirea țaranului danez și a Danemarcei.

Cea mai importantă prin vechime și activitate este așa numită „Societate regească de Agricultură“, înființată la 1769, azi cu sediul în Copenhaga. Ea are azi aproape 2000 de membrii și 83 de societăți de agricultură federate; un capital de peste 400.000 Kr. și o subvenție anuală de la stat de 200.000 Kr.

Scopul acestei societăți se reduce la realizarea următoarelor puncte:

1. De a înlesni călătoriile țaranilor la cele mai frumoase gospodării, câmpuri de experiență, ameliorări fondiare, muzee agricole, lăptării, măcelării, școli de agricultură, locuri istorice, etc. Unii din țărani sunt trimiși chiar în Germania spre a observa culturile de acolo.

2. De a organiza pe lângă școlile de agricultură cursuri scurte pentru țărani și femei mai ales vara, iar iarna li se dă cunoștințele necesare relative la lăptărie, creșterea și alimentarea vitelor, comptabilitatea agricolă, creșterea păsărilor, noțiuni de igienă casnică, etc.; cursurile se fac sub formă de conferințe, întregite cu exerciții la câmp, în staule și chiar în laboratorul școlii.

3. De a organiza expoziții anuale și premii în bani, în instrumente, semințe, animale, cărți etc.

Citez câte-va dispoziții ministeriale, pe cari trebuie să le îndeplinească gospodarul, care aspiră la premiul acestei societăți.

a) Se premiază acei țărani, cari trăesc din venitul pământului lor.

b) Acei cari nu numai că au dat produse bune, dar au păstrat și fertilitatea pământului.

c) Să se observe modul de păstrare a gunoiiului.

d) Se va avea în vedere modul cum se îngrijesc animalele și numărul lor în raport cu întinderea pământului ce posedă.

e) Să se observe arăturile, lucratul pământului, sistemul de rotație, repartizarea și varietatea culturilor, etc. Pietrele să fie adunate de pe locuri, pământul nisipos să fie amestecat cu cel argilos, felul îngrășămintelor întrebuințate. Nici o palmă de pământ să nu fie necultivată.

f) Comisia va avea în vedere curățenia casei și a staulelor.

g) Cele 2 registre date de societate să fie completate conform rubricilor: întinderea pământului, felul și calitatea, data facerii arăturilor și a fiecărei lucrări în parte, cheltuielile ocazionale, cantitatea recoltelor pe categoriile de plante, valoarea lor și plusul ce rezultă.

h) Se vor prefera la premiare țăranii, cari au progresat în toate ramurile și isvoarele de economie casnică. La cei ce iau premiul I. se vor cerceta și registrele de contabilitate agricolă.

4. Altă operație a societății este înființarea profesorilor ambulanți de agricultură (consulenți), cari exercită o foarte mare influență asupra țăranului, căci prin sfaturile date și prin bunele rezultate obținute, au ajuns să inspire cea mai mare încredere țăranului și de aci rezultă ușurința cu care el urmează pe conducătorii săi, ori de câte este chemat la înființarea vre-unui așezământ de interes public.

Activitatea acestor profesori ambulanți se mărginește la supraveghierea câmpurilor de experiență, la conferințe populare, darea de consultațiuni agricole, ținerea de cursuri ambulante, redactarea de reviste etc.

5. Tot societatea această se ocupă cu înființarea școalelor de menaj, cari au avut drept rezultat pregătirea unor bune gospodine, înbunătățirea traiului și cultivarea diferitelor legume și fructe, cari se pot conserva. Iată ce se cere unei absolvente de menaj să știe: a-și regula cheltuielile de economii, a lucra în casă tot ce se poate, a utiliza produsele grădinei de zarzavat și de pomi, a aranja și conduce această grădină, a avea o bucătărie care să dea maximul de putere nutritivă și igienică, cu minimum de cheltuieli.

Azi în Danemarca sunt peste 60 de învățătoare ambulante și aproape nu găsești țărană, care să nu știe a găti cel puțin 20 feluri de mâncări, conserve, siropuri, etc.

6. Alt punct însemnat este susținerea școlilor de agricultură înființate mai ales de particulari și ajutate de stat și de societățile agricole. Relativ la aceste școli putem spune că în ele nu se primesc tineri de cât între 20—35 ani, cari sunt apti pentru lucrările câmpului și capabili de a-și înțelege menirea. Partea practică se face pe pământul școlii, iar cea teoretică în muzee și laboratoare. Marele muzeu de la Școala de Agricultură din Dalum-Fionia, este despărțit în mai multe secțiuni și cuprinde diferite feluri de pământ, minerale, colecții de păsări, insecte, produse animale, produse ale industriilor tehnice și agricole, fel de fel de îngrășăminte chimice, instrumente de agricultură și lăptărie — cele mai vechi și cele mai noi, — schelete etc.

Fiecare școală are o grădină botanică, una de zarzavat, una de pomi roditori și câte un bogat câmp de experiențe.

Tot prin societatea regească de agricultură s'a putut da o estindere mare horticulturii și pomiculturii, cari din cauza climei reci nu puteau prospera și se simțea nevoia importului de fructe. Prin selecțiune și prin pepiniere de aclimatizație, s'a reușit a se obține anumite soiuri de pomi roditori, cari răspândindu-se la țărani sub formă de pueți altoiți, s'a ajuns la întocmirea frumoaselor grădini de azi, cari dau atâtea fructe, în cât cu toată consumația mare interioară, tot ajung spre a alcătui un articol de export.

În fine această societate mai are în vedere și pe copiii orfanilor, pe cari sub forma de colonii agricole îi plasează pe la diferite ferme, dând în modul acesta noi forțe agriculturii și scăpând pe aceste creaturi stinghere de la o decădere și nenorocire sigură.

În afară de societățile cu caracter pur agricol, mai întâlnim un altfel de societăți în legătură cu acestea — numite *Societăți pentru cultura Landelor*, cari, sprijinite de Stat, au de scop de a transforma toate locurile neproductive din cauza mlaștinilor sau nisipurilor în locuri bune de cultură sau împădurindu-le. Ei bine, aproape 50.000 ha. au fost prefăcute prin mijlocirea acestor societăți și lucrările continuă și acum.

Întâlnim apoi nenumărate societăți de creșterea animalelor domestice, cari prin ajutorul unei selecțiuni riguroase, prin hrană consistentă și suficientă și prin încurajări indirecte, ca expoziții, premii, etc., au făcut ca azi Danemarca să fie trecută prin țările de frunte din punct de vedere zootehnic. În adevăr găsim aici societăți aparte pentru creșterea cailor, a vacilor, a porcilor, a găinilor, etc., pe cari nu le vom mai descrie spre a ne ocupa mai de aproape de societățile *cooperative de lăptărie*, cari sunt cele mai importante prin rezultatele ce au dat.

Am arătat mai sus înprejurările cari, au silit pe Danezi la 1880 să-și îndrepte activitatea lor în spre produsele derivate din prelucrarea laptelui. Pe la 1880 însă cantitatea de lapte era mică, laptele slab, așa că abea din 28 Kgr. se putea obține unul de unt.

Și chiar acest unt provenit dela țărani era inferior celui provenit de la fermele proprietarilor, din cauza instrumentelor vechi, și din aceasta cauză era plătit cam cu jumătatea prețului celui dela proprietari. Aceasta diferență a făcut să se creadă acum 20 de ani că derivatele laptelui sunt mai mult o pierdere de cât un profit pentru țărani; și mulți își dădeau seama de ce mare însemnătate economică ar fi faptul de a se considera untul țărănesc, care alcătua majoritatea din untul exportat, la fel cu cel produs de proprietari și plătit cu același preț. Ei bine, la acest rezultat s'a ajuns numai prin înființarea acestor cooperative de lăptărie, cari prin ajutorul mașinilor perfecționate au ameliorat din ce în ce untul țărănesc, așa că la congresul agricol din Rauders la 1894, din cele 7 medalii de argint numai una a fost luată de untul provenit din lăptăria unui proprietar, pe când celelalte au fost luate de untul provenit din lăptăriile cooperative țărănești. Acestea numărau atunci peste 100,000 de membri sau mai mult de jumătatea agriculturilor danezi.

Azi numărul acestor lăptării cooperative este aproape 2000. Să descriem în câte-va cuvinte una din ele și anumea pe cea de la Hjørsthoj, care numără 130 de membri din 5 sate și cari dispun de 1150 de vaci. Această lăptărie — una din cele mijlocii — lucrează zilnic 8000 litre de lapte, mai mult ca toate lăptăriile cooperative din România. Laptele se plătește ță-

ranilor membri nu după volum, ci după cantitatea de unt ce conține. Prin procedeul născocit de profesorul Fjord, țărani s'au văzut siliți oarecum să dea vacilor o hrană mai intensivă: sfeclă, morcovi amestecați cu uruială, turte de diferite feluri de seminte, etc. Odată cu această hrană procentul de unt s'a ridicat dela 3 la 5 și jum. la sută.

Instalația lăptăriei costă 40.000 Kr. și e provăzută cu cele mai perfecționate mașinării. Laptele adus se trece mai întâiu prin o sită, de aci într'un cântar automat — iar rezultatul se notează într'un registru la partida fiecărui membru. Laptele cântărit prin ajutorul unor tuburi este condus într'un vas unde se încălzește până la 50° și așa încălzit intră în niște mașini centrifuge, în care se desparte în smântână și lapte slab. Acesta este condus prin alte tuburi într'un pasteurizator, unde se încălzește până la 86° și în urină se inapoiază membrilor, proporțional cu cantitățile aduse. Smântâna se încălzește în alt pasteurizator până la 90°; de aci se trece într'un răcitor, a cărui temperatură e de 20° și se lasă în starea această 12 oare amestecându-se cu puțină esență de lapte acru spre a da untului un miros și un gust plăcut. După acest timp se pune smântâna în butoiul centrifugat, care pus în mișcare prin vaporii, separă untul de zăr. Untul e trecut apoi în niște căzi cu apă sărată, unde se lasă puțin ca să se întărească, apoi cu un fel de presă i se stoarce apa, ce conține și apoi se pune în niște butoașe, care se depozitează în frigoriferele lăptăriei, unde se păstrează până când se exportă.

Această lăptărie produce zilnic 300—350 Kgr. unt și are legături directe cu străinătatea.

Celelalte lăptării cooperative nu diferă de aceasta decât numai prin numărul membrilor, al vacilor și al cantităților de lapte.

În alte fabrici laptele în loc să fie transformat în unt, se preface în diferite feluri de brânzeturi ca: brânza de Olanda, Gorgonzola, miscostul, etc., care diferă între ele numai prin cantitatea de grăsime, ce conțin.

Un altfel de societăți cooperative sunt acele de *măcelorie*, cari am văzut din ce împrejurări au fost silite la 1887 să se înființeze. Prima a fost la Horseus și azi sunt aproape 50, alcătuită o centrală, care se ocupă mai mult cu găsirea pietilor de desfacere și cu studiul alimentar, spre a se afla care este relația nutritivă cea mai eficientă pentru hrănirea porcilor.

În privința acestei relații nutritive a nutrețurilor Fjord a stabilit următoarele: 1 Kgr. lapte face cât 2 Kgr. zăr, iar unul de grăunțe echivalează cu 6 Kgr. lapte și 12 Kgr. de zăr. În hrana porcilor intră și multă sfeclă.

Prin ajutorul acestor societăți, creșterea porcilor a luat o întindere mare în Danemara, formând o ocupație accesorie în fiecare gospodărie.

Societățile pentru exportul ouălor, în număr de vre-o 600, au de scop vinderea ouălor și perfecționarea rasselor de găini din gospodăriile țărănilor. Ouăle daneze fiind mai mari și mai grele, societățile le cumpără și vând cu kgr., în care intră cam 16 ouă și se vinde cu 1 leu 20 b. kgr. Ouăle se expoartă mai cu seamă în Anglia pentru suma de 25—30 mil. cor. anual. Fiecare ou poartă ștampila societății și înainte de a fi împachetate în lăzile de export, ele sunt controlate ca să nu fie stricate. Controlul se face în niște camere obscure, în care se află un fel de lădiță de formă trapezoidală. Părțile laterale și cea din fund sunt captușite cu oglinzi, iar cea din fund e provăzută și cu 3 becuri electrice. Deasupra se pune un

fel de sită cu găurile de mărimea ouălor, pe care se pun câte 100 de ouă și se controlează. Lumina străbătând prin ouă, arată pe cele cari prezintă arborizări în ele, semnul caracteristic al oului stricat, — acestea se inapoiază țărănilor membru, care le-a adus și care se supune la o amendă.

Deoarece cantitatea de ouă în timpul verii este foarte mare și prețul mai scăzut, ele sunt păstrate în niște cazanuri mari cimentate, turnându-se peste ele o soluție concentrată de apă de var, care formează o pojghiță calcaroasă la suprafață, oprind cu desăvârșire intrarea aerului și prin urmare alterarea ouălor.

Ouăle sunt păstrate până prin Decembrie și Ianuarie, când se expoartă pe preturi ridicate în Anglia. În bazinul societății de export din Roskilde, bazin împărțit în multe secțiuni, am văzut depozitate peste 2 milioane de ouă, reprezentând o greutate de 160.000 kgr.

Dacă am arunca o privire generală și asupra *societăților cooperative de consum*, am putea vedea că dela 1866, de când funcționează cele dintâi, și până în 1909, au făcut progrese uimitoare. În adevăr centrala cooperativei de consum din Copenhaga ne dă următoarele date: la 1866 erau numai 2 societăți cooperative de consum; în 1909 sunt 1255. Numărul membrilor în 1866 era de 1250, în 1909 de 117.500 membri. Revirementul anual în 1866 a fost de 25.662 cor., pe când în 1909 a fost de 54 milioane coroane. Profit net în 1866 nu a fost nimic, pe când în 1909 a fost de 4 milioane coroane.

Centrala acestor societăți are 12 filiale răspândite în toată țara, prin ajutorul cărora centrala aprovizionează societățile cu marfă anuală în valoare de 60 milioane cor. Majoritatea articolelor sunt procurate de centrală direct din străinătate, iar pentru altele centrala — tot pe bază cooperativă — a instalat mai multe fabrici, cum sunt cele de tutun, săpun, ciocolată, ciorapi, etc. Dacă centrala aceasta a dat și dă rezultate bune, meritul se cuvine conducătorilor, cari au fost aleși dintre oamenii cei mai practici eșiți din mișcare și cu multă experiență tehnică comercială. Consiliul de administrație se compune din 3 agricultori, un fost comerciant și un arhitect.

În fine câteva cuvinte și asupra *societăților Jutlandeze pentru cumpărarea furagelor*.

Acestea au luat ființă din motive bine demonstrate, în urma creșterii și îmbunătățirii raselor de vite. Prima a luat naștere în 1895, când o asociație de importatori, cari aduceau asemenea furage, ridicară mult prețurile și nu voriră să garanteze calitatea furagelor. Așa încât agricultorii și comercianții simțiră nevoia de a întocmi numai decât o asemenea asociație, care să-i scape de spiritul de speculație al particularilor.

Aceste societăți au alcătuit mai târziu o uniune, care reprezintă interesele la vre-o 200 de societăți, cu reședința în portul Aarhus, unde are și un mare depozit de tortele și de cereale. Această uniune cumpără și vinde anual furaj de 18 mil. cor. Furajul e distribuit societăților, iar acestea îl împart membrilor, cărora li-se dă un câștig de L. 0.40 pentru 100 kgr. furaj cumpărat. Tot furajul e garantat. Membrii acestor societăți sunt obligați să-și cumpere furajul necesar dela ele, fiindcă dacă o parte din membri ar fi tentați pentru un moment de alți comercianți, oferindu-le prețuri avantajoase, atunci ce s'ar face cu furajul cumpărat de societate în urma unei autorizări? Desigur că societatea s'ar vedea nevoită să vândă la nemembrii cu prețuri sub cost, ceea ce ar produce o pierdere și o stagnațiune societății. De altfel e singura

societate de consum unde se prevede în statute obligația de a se cumpăra.

Uniunea importă diferite feluri de turte, ce se întrebunțază în hrana vitelor, precum sunt cele de in, cânepă, rapiță, soia, bumbac, nucă de cocos, de sămânță de floarea soarelui, etc.

Pentru sfărâmarea acestor turte, uniunea dispune de 5 aparate, puse în mișcare cu vaporii, care sfărâmă la un loc în timp de o oră până la 40,000 kgr. de turte. Deasemenea mai are 4 pietri pentru făcut huruială de ovăs, orz, săcară și porumb, importat în mare parte din România prin intermediul negustorilor de cereale.

În fine această uniune mai are în Aarhus și un depozit, unde aduc țărani membrii cerealele destinate pentru sămânță spre a fi triorate și altele pentru vânzarea în contul lor.

Din cele spuse până acuma putem trage concluzia că progresul Danemarcei se datorește: *solidarității, caracterului hotărât al Danezului și devotamentului păturei conducătoare.*

Dacă ne gândim și la România noastră, vedem că și aici primul punct — solidaritatea — începe să se manifeste pe o scară tot mai întinsă, mulțumită activității neobosite a câtorva persoane, care și-au închinat trupul și sufletul acestui ideal.

Caracter deasemenea are și țărănul nostru, dar tocmai ceea ce-i lipsește este conducerea pe calea cea bună. Altruismul în pătura conducătoare e prea puțin dezvoltat, pentru că să sperăm într-o îndreptare grabnică a răului. Binele obștesc conduce pe prea puțini din cei meniți să lumineze drumul întunecat și de aici încetineala îmbunătățirilor. Și cât timp neîncrederea în conducători va stăpâni sufletul celui apăsător, cu greu se vor înfăptui ideile cele bune.

Dar avem speranța că în unire cu toți cei pătrunși de necesitatea îndreptării stării materiale și morale a țărănului, vom străbate, prin muncă, răbdare și voință, greu și vom ajunge un timp când aceiaș mândreță gospodărească a Danezului va străluci și pe mânoasele câmpii ale țării noastre.

(București).

Ioan I. Moțoiu.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Aprilie 1911.

În Londra situația pieții este destul de favorabilă, cererile de ultima n'au fost prea mari și discontul particular a scăzut la 2³/₈%.

Nu tot astfel este în prezent situația în Berlin, deși Banca Imperială a încheiat luna Aprilie cu o rezervă de bilete de 99.6 milioane M. Situația ei de ultimo deci s'a înrăutățit numai cu 169.2 milioane M. Se pare însă că trebuințele de ultimo s'au acoperit numai pe câteva zile, pentru că acum cererile sunt relativ foarte mari și discontul particular s'a urcat la 3% iar banii de zi la 4%.

Pe piața internă cererile de ultime au întrecut așteptările, astfel Banca Austro-Ungară a ajuns dela 25.7 milioane K bilete libere de dare cu 177.7 milioane K în dare. De notat este că pe 30 Aprilie erau scadențe 60 milioane K, cari din cauza Duminecii au rămas neachitate până în 1 Maiu. Dacă ar veni conzi-

derate aceste scadențe circulațiunea de bilete în dare ar fi fost mult mai mică.

După o scurtă ameliorare a pieții interne, numărul mare pare a se scumpi din nou.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

După rapoartele speciale intrate la ministerul de agricultură, până la 25 Aprilie a. c., starea sămânțurilor se prezintă precum urmează:

Timpul ploios și rece de pe la începutul lui Aprilie s'a schimbat cătră mijlocul aceleiaș luni devenind deodată cald, uscat și cu vânt. Pământul s'a uscat repede, ba pe alocurea a început chiar în curând să se simtă lipsa umezelii. Sămânăturile de toamnă au fost astfel împedecate în dezvoltare, iar cele de primăvară n'au putut răsări așa bine. Lucrările la câmp afară, întrerupte un moment prin zăpadă căzută pe la începutul lunii, s'au reluat și continuat cu zor. Sămânatul porumbului, cartofilor și napilor este aproape pretutindenea terminat.

Grâul și săcara de toamnă din cauza timpului rece și a ninsoarei de pe la începutul lui April s'au dezvoltat mai încet, dar deodată cu schimbarea temperaturii s'au recules. Grâul a început chiar fără vreme a da în paiu, iar, prin sud mai ales, săcara e înflorită. Astfel prin unele părți se tem deja economii, că ținând și mai departe timpul acesta uscat, paieile vor rămânea subțiri, dezvoltându-se prea repede în sus. Stricăciunile pricinuite de îngheț, precum și cele de șoareci se mai pot vedea încă și acum, deoarece timpul acesta uscat n'a prea fost priincios, ca să se îndrepte locurile atinse. Teritoriile arate din nou din această cauză, cam corăspund și azi cu starea arătată în raportul anterior, ba încă și azi se mai întâmplă prin unele locuri, că sămânături din toamnă se scot și se înlocuiesc cu altele de primăvară.

Cu tot timpul nefavorabil, pe alocurea se pot vedea totuși sămânături de toamnă de tot frumoase, cum e d. ex. între Tisa și Dunăre și în colțul dintre Murăș și Tisa. Pe aici au dispărut aproape cu totul urmele stricăciunilor de șoareci. În schimb acestea se arată prin multe părți din comitatele ardelene.

Sămânăturile de primăvară în urma timpului cald și văratic au răsărit și s'au dezvoltat bine, deși prin unele locuri, uscându-se prea tare pământul, aceasta a fost o pedecă în dezvoltarea lor. De o ploaie bună ar avea lipsă și acestea ca și cele de toamnă. Dintre insectele stricăcioase în cele mai multe locuri mai ales gândacii se arată în mare mulțime, ale căror stricăciuni nu sunt neînsemnate.

Pomi înfloresc frumos. Înghețul din Aprilie n'a cauzat așa mari pagube precum se crede, nici chiar la pomii mai timpurii ca: persici etc., pe când la pomii mai târzii se poate afirma că n'a stricat chiar nimic. Din cele mai multe părți se relatează că în anul acesta n'ar fi atâta omidă ca în anii trecuți.

Nutrețurile uscate s'au cam gătat în multe locuri, iar pășunea în urma timpului cald și uscat nu este prea bună. Starea sanitară a vitelor acum este în general mulțumitoare, deși nu lipsesc semnele de prin unele părți de reînțeperea boalei de gură și de unghii.

CRONICĂ.

Domnul Andreiu Bârseanu, profesor în Braşov și viceprezidentul „Asociaţiunii” precum aflăm cu plăcere — a fost cooptat membru în direcţiunea „Albinei” la Centrala-Sibiu. Felicitările noastre sincere!

Jubileul dlui Parteniu Cosma s'a sărbătorit în 29 l. tr. și la institutul „Furnica” în Făgăraș, care, precum se știe, este o fondare a „Albinei” și în direcţiunea căreia dl Cosma funcţionează ca membru valoros de 25 de ani.

S'a ținut o ședință festivă la care au participat membrii direcţiunii și ai comitetului de supraveghiere, funcţionarii și bărbații de încredere ai „Furnicii” în total 55 persoane.

Din prilejul acesta direcţiunea urmând exemplul „Albinei” a votat o sumă de K 1000 cu care s'a pus bazele unui „Fond cultural Parteniu Cosma”, care se va augmenta și în viitor an de an și a căruia menire este a vota din interese ajutoare, burse etc., pe seama funcţionarilor „Furnicii”, pentru călătorii de studiu și pentru a se perfecţiona în cunoștințele de specialitate etc.

Oarele de birou la „Albina” se țin cu începere de Luni 8 crt. și până la alte dispoziții dela 7 dimineața până la 1 după amiază.

Asemenea s'a introdus dela 1 Maiu a. c., precum ni-se comunică, la „Üstredna banca uc. spol.” Budapesta, oarele oficioase și de casă dela 8—3 p. m.

Sumar.

„Solidaritatea”. — Bilanțurile societăților pe acții. — Considerațiuni asupra Agriculturii și Cooperăției în Danemarca. — Revista financiară: Situațiunea. — Agricultură: Situațiuni agricolă. — Cronică: Domnul Andreiu Bârseanu, Jubileul dlui Parteniu Cosma, Oarele de birou la „Albina”.

„FORTUNA”,
instituit general de asigurare, soc. pe acții în Sibiu.

AVIZ.

Prin aceasta se aduce la cunoștință publică că noua bancă de asigurare română „Fortuna”, societate pe acții în Sibiu își va începe activitatea deplină în 1 Ianuarie 1912.

Până atunci rugăm Onor. noastre bănci și instituțiuni publice, precum și pe toți binevoitorii poporului nostru, ca asigurările lor de toc să le întocmească astfel încât cu prilejul înactivării societății noastre de asigurare să le poată trece la noua noastră bancă.

Tot asemenea avizăm că și în asigurările asupra vieții publicul nostru să iee în considerare serviciile noului nostru instituit, ale cărui tabele de premii și condițiuni de asigurare se vor da publicității încă în cursul anului curent.

Sibiu, la 5 Maiu 1911.

„CRIȘANA”, instituit de credit și de economii în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la filiala institutului din Gurahonț (Hontó, com. Aradului) se publică concurs cu termen până în 10 Maiu n. 1911.

Emolumentele respectivului se fixează cu K 1200 salar și K 300 bani de cuartir; în afară de aceasta mai primește 6 cuincuenale à 10% după salarul fundamental și tantiema statutară.

Dela reflectanți se cere ca să documenteze că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posed în afară de limba română și maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru licidatură.

Se cere mai departe a fi eliberați de serviciul militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv, când va fi înscris și la fondul de pensiuie al institutului.

Cererile dimpreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune în Brad, iar postul este a se ocupa imediat după alegere.

Brad, 13 Aprilie n. 1911.

Nr. 126 (2—2)

Direcțiunea.

„CÂMPIANA”, instituit de credit și economii în Mociu.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la centrala institutului în Mociu (Mócs-Kolozsmegye) se publică concurs cu termen până la 1 Iunie n. 1911 și cu un salar anual de K 1000 plătit în rate lunare anticipate.

Reflectanții au să dovedească că au absolvat școala comercială și că posed afară de limba română, încă cea maghiară. Cei cu praxă vor fi preferiți.

Postul e de a se ocupa imediat după alegere.

Mociu, la 15 Aprilie 1911.

Nr. 127 (1—1)

Direcțiunea.

Instituit de credit și economii, ca societate pe acții
în Mehadia.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil la Institutul de credit și economii, societate pe acții în Mehadia cu termen până la 30 Maiu a. c.

Reflectanții la acest post au să dovedească absolvarea unei școale comerciale cu examen de maturitate, și praxă îndestulătoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Salar anual K 1600 și tantiemă statutară.

Postul e de ocupat îndată după alegere.

Mehadia, la 2 Mai 1911.

Nr. 128 (1—2)

Direcțiunea.